

สรุปเข้ม

ภาษาไทย ป.๕

สำหรับทบทวนและเตรียมตัวสอบแบบเร่งรัด

- ◆ สรุปเนื้อหาที่สำคัญแต่ละบท
- ◆ กิจกรรมทบทวนการเรียนรู้
แต่ละบท
- ◆ ข้อสอบปลายภาค
- ◆ พร้อมเฉลย

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิสิกส์เซ็นเตอร์

สรุปฉบับ ภาษาไทย ป.๕

เขียนโดย ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

ISBN (E-book) 2026-0618-0082-1

จำหน่ายอีบุ๊ก มิถุนายน 2569

ราคา 70 บาท

สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับเพิ่มเติม) พ.ศ. 2558

เนื้อหา รูปเล่ม และภาพประกอบในหนังสือเล่มนี้เป็นลิขสิทธิ์ของสำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์
ห้ามคัดลอก ยกเว้นได้รับอนุญาต

บรรณาธิการ กวียา เนาวประทีป

ปก/รูปเล่ม ฝ่ายศิลปกรรม สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

จัดทำโดย

พจก. สำนักพิมพ์ฟิลิกส์เซ็นเตอร์

เลขที่ 45 ซอยจรัญสุนทวงศ์ 40 ถนนจรัญสุนทวงศ์

แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

โทรศัพท์ : 0-2433-7755-7 โทรสาร : 0-2433-7703

จัดจำหน่ายในรูปแบบสิ่งพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์โดย

บริษัท เกรท มีเดีย เอเจนซี จำกัด

85 ซอยบรมราชชนนี 75 แขวงบางระมาด เขตตลิ่งชัน กรุงเทพฯ 10170

โทร. 0-2433-7755-7, 086-330-6425

คำนำ

หนังสือ **สรุปเข้ม ภาษาไทย** ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ เล่มนี้ ผู้เขียนได้เรียบเรียงขึ้นตามหนังสือเรียน รายวิชาพื้นฐาน ภาษาไทย ชุด ภาษาเพื่อชีวิต **ภาษาพาที** และ **วรรณคดีลำนํ้า** โดยการสรุปเนื้อหาสาระของแต่ละบทไว้อย่างกระชับและครบถ้วน ทำให้ง่ายต่อการอ่านทบทวนและทำความเข้าใจในระยะเวลาอันจำกัด เพื่อเป็นคู่มือให้นักเรียนใช้ในการเตรียมตัวสอบ ในแต่ละบทมีกิจกรรมและแบบทดสอบไว้ให้นักเรียนได้ฝึกทำเพื่อเป็นการทบทวนความรู้ความเข้าใจ และประเมินตนเอง โดยมีเฉลยไว้ให้ตรวจสอบความถูกต้องในตอนท้ายของเล่มด้วย

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือเล่มนี้จะเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนและผู้สนใจได้เป็นอย่างดีอีกเล่มหนึ่ง

ด้วยความปรารถนาดี

ฝ่ายวิชาการ สำนักพิมพ์พิสิสส์เซ็นเตอร์

สารบัญ

ภาษาพาที

บทที่ ๑	สายน้ำ สายชีวิต	๙
	กิจกรรมที่ ๑	๑๑
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๑๓
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๑๔
บทที่ ๒	ครอบครัวพอเพียง	๑๖
	กิจกรรมที่ ๑	๑๘
	กิจกรรมที่ ๒	๒๐
บทที่ ๓	คนละไม้ คนละมือ	๒๑
	กิจกรรมที่ ๑	๒๔
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๒๘
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๒๙
บทที่ ๔	ภัยเงียบ	๓๐
	กิจกรรมที่ ๑	๓๒
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๓๕
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๓๖

บทที่ ๕	ประชาธิปไตยในกลาง	๓๗
	กิจกรรมที่ ๑	๓๙
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๔๒
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๔๒
บทที่ ๖	ร่วมแรง ร่วมใจ	๔๔
	กิจกรรมที่ ๑	๔๖
	กิจกรรมที่ ๒	๔๙
บทที่ ๗	จากคลองสู่ห้องแอร์	๕๑
	กิจกรรมที่ ๑	๕๔
	กิจกรรมที่ ๒	๕๖
บทที่ ๘	ดั่งหยาดทิพย์ชโลมใจ	๕๘
	กิจกรรมที่ ๑	๖๐
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๖๔
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๖๔
บทที่ ๙	ก้าวให้ไกล ไปให้ถึง	๖๖
	กิจกรรมที่ ๑	๖๙
	กิจกรรมที่ ๒	๗๑
บทที่ ๑๐	ชีวิตมีค่า	๗๓
	กิจกรรมที่ ๑	๗๖
	กิจกรรมที่ ๒	๗๙

บทที่ ๑๑	ปลอดภัยไว้ก่อน	๘๐
	กิจกรรมที่ ๑	๘๓
	กิจกรรมที่ ๒.๑	๘๖
	กิจกรรมที่ ๒.๒	๘๗
บทที่ ๑๒	หน้าต่างที่เปิดกว้าง	๘๙
	กิจกรรมที่ ๑	๙๑
	กิจกรรมที่ ๒	๙๓
บทที่ ๑๓	ภาษาจรรโลงใจ	๙๕
	กิจกรรมที่ ๑	๙๘
	กิจกรรมที่ ๒	๑๐๐
บทที่ ๑๔	รู้ไว้ได้ประโยชน์	๑๐๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๐๔
	กิจกรรมที่ ๒	๑๐๗
บทที่ ๑๕	แรงกระแทก	๑๐๘
	กิจกรรมที่ ๑	๑๑๒
	กิจกรรมที่ ๒	๑๑๕
บทที่ ๑๖	วิถีชีวิตไทย	๑๑๖
	กิจกรรมที่ ๑	๑๑๙
	กิจกรรมที่ ๒	๑๒๓

วรรณคดีลำนํ้า

บทที่ ๑	กำเนิดผิดพันคนทั้งหลาย	๑๒๔
	กิจกรรมที่ ๑	๑๒๖
	กิจกรรมที่ ๒	๑๒๗
บทที่ ๒	กระเช้าของนางสีดา	๑๒๘
	กิจกรรมที่ ๑	๑๓๐
	กิจกรรมที่ ๒	๑๓๒
บทที่ ๓	วิชาเหมือนสินค้้า	๑๓๓
	กิจกรรมที่ ๑	๑๓๕
	กิจกรรมที่ ๒	๑๓๖
บทที่ ๔	พ่อค้าจากเมะตะมะ	๑๓๗
	กิจกรรมที่ ๑	๑๔๐
	กิจกรรมที่ ๒	๑๔๑
บทที่ ๕	ตนเป็นที่พึ่งแห่งตน	๑๔๒
	กิจกรรมที่ ๑	๑๔๓
	กิจกรรมที่ ๒	๑๔๔
บทที่ ๖	คบพาล พาลพาไปหาผิด	๑๔๖
	กิจกรรมที่ ๑	๑๔๙
	กิจกรรมที่ ๒	๑๕๑

บทที่ ๗ เหตุการณ์ในบ้านสวน	๑๕๒
กิจกรรมที่ ๑	๑๕๔
กิจกรรมที่ ๒	๑๕๕
บทที่ ๘ ด้วยไทยล้วนหมายรักสามัคคี	๑๕๖
กิจกรรมที่ ๑	๑๕๘
กิจกรรมที่ ๒	๑๕๙
แนวข้อสอบปลายภาคเรียน ชุดที่ ๑	๑๖๐
แนวข้อสอบปลายภาคเรียน ชุดที่ ๒	๑๗๕
เฉลย	๑๙๒

สาระสำคัญ

๑. “สายนํ้า สายชีวิต” กล่าวถึงชีวิตคนเรานี้เหมือนกับสายนํ้าที่ต้องดำเนินไปตามเส้นทางที่ถูกกำหนดไว้แล้ว ไม่มีใครหลีกเลี่ยงได้ ต้องพบกับอุปสรรคบ้างเป็นธรรมดา หากมีคนช่วยคิดแก้ไขก็ดีไป แต่ถ้าไม่มีใครช่วยก็ต้องไม่ทอดทิ้งสติให้ดี เราก็จะผ่านพ้นอุปสรรคนั้นไปได้ด้วยตัวของเราเอง หากเรามุ่งมั่นในคุณค่าความดีมีเมตตาธรรมประจำใจ
๒. การอ่านร้อยกรอง
๓. การตั้งคำถามและการตอบคำถาม

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. อธิบายลักษณะของการอ่านร้อยกรองได้ถูกต้อง
๓. อธิบายการตั้งคำถามและการตอบคำถามได้ถูกต้อง
๔. ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านร้อยกรอง การตั้งคำถามและการตอบคำถามได้ถูกต้อง

เป็นกลอนสุภาพรวม ๑๔ บท สรุปความเป็นร้อยแก้วได้ว่า...

น้ำจากลำธารสายน้อยจากขุนเขาในป่าได้หลั่งไหลมารวมกันเป็นสายน้ำที่หล่อเลี้ยงสรรพชีวิตต่างๆ ทั้งสัตว์ป่า ต้นไม้ สัตว์น้ำ และผู้คนได้ใช้อาบกินและชำระล้างสิ่งสกปรก

บัดนี้สายน้ำนั้นกว้างใหญ่ขึ้นและไหลลงสู่ทะเลและมหาสมุทร น้ำที่ไหลจากภูเขาสูงลงมาเป็นน้ำตก พอถึงหน้าผาก็เกิดน้ำป่าไหลบ่าซัดเอาดินโคลนไหลลงมาท่วมบ้านเรือนราษฎรเพราะขาดต้นไม้ใหญ่เป็นเกราะก้ำบัง กลายเป็นภัยธรรมชาติที่ร้ายแรง พอใกล้ก็พบกับความแห้งแล้งจนดินแยกแแตกกระแหว่ง ต้นข้าวและปลาตายเพราะขาดน้ำ และรอคอยว่าเมื่อไหร่ฝนจึงจะตกลงมาอีก

สายน้ำก็เปรียบเหมือนกับเส้นทางการดำเนินชีวิตของคนเราที่ต้องก้าวเดินต่อไปข้างหน้า โลกในวัยเด็กมีแต่ความสดใสรุ่งโรจน์และมีความสุข พอโตขึ้นเรื่อยๆ ก็เริ่มพบปัญหาต่างๆ เข้ามารุมเร้า ทำให้ต้องใช้ปัญญาและความมุ่งมั่นในการแก้ไข หากโชคดีมีญาติมิตรคอยช่วยเหลือ ปัญหาเหล่านั้นก็จะคลี่คลายไป แต่ถ้าโชคร้ายไม่มีใครช่วยก็เปรียบกับน้ำที่ท่วมพื้นดิน แต่ถ้าตั้งสติให้ดีและไม่ย่อท้อค่อยๆ คิดแก้ไขวันข้างหน้าปัญหาต่างๆ ก็จะหมดสิ้นไป ดูจุน้ำที่ตกกระแทกแผ่นดินที่หินยังคงนิ่งอยู่เช่นเดิม

สายน้ำที่ไหลไปเรื่อยๆ ยังให้คุณกับแผ่นดินฉันใดก็เปรียบกับคนดีที่คิดดี ทำดี และมีน้ำใจกับคนรอบข้าง น้ำใสสะอาดทำให้ต้นไม้ ดอกไม้ สong ผึ้ง เจริญงอกงาม คนใจสะอาดย่อมทำให้คนที่อยู่รอบข้างมีความสุข หากจิตใจเราขุ่นมัว มัวแต่หาคนผิดก็จะทำให้จิตใจเราเศร้าหมอง หากเราดักตะกอนซ่อนขยะออกจากสายน้ำทำให้น้ำสะอาด ก็เหมือนกับเรากำจัดความขุ่นมัวในจิตใจให้หมดสิ้นไป ให้มีแต่ความเอื้ออารี จิตใจก็จะเบิกบาน ไม่มัวเจ้าคิดเจ้าแค้น สร้างเมตตาธรรมและสร้างมิตรไมตรีไว้ดีกว่า เพื่อปกป้องตนเองจากผองภัยต่างๆ จิตใจก็จะเป็นสุขตลอดไปด้วย

กิจกรรมที่ ๑ เขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. สายน้ำมีประโยชน์ต่อสัตว์ป่า ปลา และป่าไม้อย่างไร

ตอบ

๒. นักเรียนคิดว่า ต้นกำเนิดของแหล่งน้ำมาจากไหน

ตอบ

๓. การเกิดน้ำป่าไหลหลากลงมาทับ ท่วมบ้านเรือนคน นักเรียนคิดว่าเป็นเพราะ
สิ่งใดถูกทำลาย

ตอบ

๔. “ครั้นถึงคราน้ำลดจนเหือดแห้ง ผืนแผ่นดินแตกกระแหงทุกซอกทุกซอก” “ทุกซอก
ใหม่” คือทุกซอกที่เกิดจากภัยอะไร

ตอบ

๕. สิ่งใดที่ทำให้ “ข้าวในนาปลาในหนองต้องตายไป”

ตอบ

๖. คนเราเมื่อประสบปัญหาชีวิตที่หนักๆ หากไม่มีใครช่วยเหลือ เราก็ไม่ควร
ท้อถอย เราควรจะต้องมีสิ่งใดอยู่เสมอ

ตอบ

๗. ภัยที่เกิดจากน้ำท่วม มีชื่อเฉพาะเรียกว่าอะไร

ตอบ

๘. ในคำประพันธ์กล่าวว่า น้ำที่ไหลไปนั้นยังให้คุณแก่แผ่นดิน แล้วชีวิตคน
ที่เจริญเติบโตขึ้นควรทำสิ่งใด

ตอบ

๙. ในคำประพันธ์เปรียบสายน้ำเหมือนสายชีวิต เพราะสายน้ำย่อมไหลไปเรื่อยๆ เหมือนกับชีวิตที่เป็นอย่างไร

ตอบ

๑๐. สิ่งที่จะทำให้ชีวิตมนุษย์มีความสุขและรอดพ้นจากภัยพาลได้คืออะไร

ตอบ

๒. หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา

การอ่านร้อยกรอง

บทร้อยกรองเป็นบทประพันธ์ที่ผู้แต่งคิดประดิษฐ์เรียบเรียงถ้อยคำ แต่ละวรรคแต่ละบทอย่างประณีตบรรจงตามลักษณะกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์ทั้ง โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน หรือร่าย ทำให้เกิดเสียง จังหวะ ลีลาที่งดงามเกิดความไพเราะและเพลิดเพลินไปกับน้ำเสียงและเนื้อหาของเรื่องนั้น ๆ

การอ่านร้อยกรองมี ๓ ลักษณะ คือ

๑. **อ่านแบบธรรมดา** จะอ่านเหมือนร้อยแก้ว แต่นั่นจังหวะวรรคตอนอาจมีการทอดเสียงบ้างเล็กน้อย

๒. **อ่านแบบเจรจา** จะอ่านเหมือนร้อยแก้ว เน้นจังหวะวรรคตอนและเน้นเสียง เพื่อแสดงอารมณ์ความรู้สึกด้วยการพูดมากกว่าการอ่านแบบธรรมดา

๓. **อ่านแบบทำนองเสนาะ** อ่านแบบมีทำนองเสียงสูง ต่ำ สั้น ยาว หนัก เบา มีการเอื้อนเสียง และเน้นสัมผัสชัดเจน ทำให้เกิดความไพเราะ และถ้อยใช้น้ำเสียงที่เหมาะสมกับเนื้อความตามบท ไม่ว่าจะเป็นบทชมความงาม บทดัดพ้อ บทคร่ำครวญ บทโกรธเกรี้ยว ฯลฯ ก็จะทำให้เกิดอารมณ์คล้อยตามมากยิ่งขึ้น

ข้อควรปฏิบัติในการอ่านร้อยกรอง มีดังนี้

๑. รู้ลักษณะและจังหวะการอ่านของบทร้อยกรองแต่ละชนิด

๒. ออกเสียงคำที่มี ร ล ควบกล้ำให้ชัดเจน ความหมายจะได้ไม่คลาดเคลื่อน

๓. รู้วิธีอ่านว่าควรเน้นเสียง เอื้อนเสียง หรือไม่เอื้อนตรงไหน

๔. เข้าใจความหมายของคำศัพท์

การตั้งคำถามและการตอบคำถาม

การตั้งคำถาม เป็นการพูดหรือเขียนสิ่งที่ต้องการรู้หรือสิ่งที่สงสัย ซึ่งสามารถตั้งคำถามได้จากการอ่าน การฟัง และการดู

วิธีการตั้งคำถาม มีดังนี้

๑. กำหนดสิ่งที่ต้องการรู้ หรือสิ่งที่สงสัย
๒. พูดหรือเขียนคำถาม เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ฯลฯ
๓. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่วกวน ซับซ้อน เพื่อให้คำถามมีความชัดเจน
๔. ไม่ควรถามหลายเรื่องหรือหลายประเด็น เพราะจะทำให้ผู้ตอบสับสนคำถาม

หรือตอบยาวเกินไป หรือไม่ต้องการตอบ

แนวการตั้งคำถาม

๑. กำหนดสิ่งที่ต้องการถาม
๒. ตั้งคำถาม

การตอบคำถาม มีวิธีการดังนี้

๑. อ่านคำถามให้เข้าใจว่าถามเรื่องอะไร มีกี่ประเด็น
๒. ตอบให้ตรงกับประเด็นที่ถาม ไม่อ้อมค้อม วกวน หรือตอบยาวเกินไป
๓. ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่ใช้คำศัพท์หรือคำภาษาต่างประเทศโดยไม่จำเป็น
๔. อธิบายตัวอย่างประกอบเพื่อความชัดเจน

กิจกรรมที่ ๒.๑ ชีต ✓ หน้าข้อความที่ถูก และชีต X หน้าข้อความที่ผิด

- ๑. การแต่งบทร้อยกรองต้องแต่งให้ถูกต้องตามกฎเกณฑ์ของฉันทลักษณ์
- ๒. บทร้อยกรองของไทยมีหลายอย่าง ได้แก่ โคลง ฉันท์ กาพย์ กลอน ร่าย และลิลิต
- ๓. การเรียบเรียงถ้อยคำในบทร้อยกรองทำให้เนื้อหาของเรื่องนั้น ๆ น่าสนใจขึ้น
- ๔. การอ่านบทร้อยกรองจะให้ไพเราะจริง ๆ ต้องอ่านแบบทำนองเสนาะ

- ๕. การอ่านบทร้อยกรองจะอ่านแบบธรรมดาหรืออ่านแบบเจรจา ก็เหมือนกับการอ่านร้อยแก้ว
- ๖. บทตัดพ้อ คร่ำครวญ โกรธเกรี้ยว ในบทร้อยกรองจะทำให้เกิดความไพเราะในการอ่าน ผู้อ่านต้องเน้นจังหวะให้ถูกต้อง
- ๗. การอ่านบทร้อยกรองต้องรู้ลักษณะและจังหวะของบทร้อยกรองที่อ่าน
- ๘. คำควบกล้ำ ร ล ในบทร้อยกรองหากอ่านออกเสียงไม่ถูกต้องชัดเจน อาจทำให้ความหมายคลาดเคลื่อนได้
- ๙. วิธีอ่านบทร้อยกรอง ต้องเน้นคำที่เป็นสัมผัสในให้ชัดเจนและทอดเสียงให้ถูกต้อง
- ๑๐. การอ่านบทร้อยกรอง อ่านแล้วต้องเข้าใจความหมายของคำศัพท์ จะได้ถอดความและจับใจความสำคัญได้

กิจกรรมที่ ๒.๒

เขียนคำถามและคำตอบต่อไปนี้ให้ถูกต้องหรือเหมาะสม

๑. ถาม : น้ำที่คั้นได้จากดอกอัญชันจะมีสีอะไร

ตอบ :

๒. ถาม :

ตอบ : น้ามะนาว

๓. ถาม :

ตอบ : แม่น้ำเจ้าพระยา

๔. ถาม : ภัยที่เกิดจากไฟไหม้มีชื่อเรียกเฉพาะว่าอะไร

ตอบ :

๕. ถาม : แหล่งน้ำมีประโยชน์อย่างไรสำหรับมนุษย์

ตอบ :

๖. ถาม : การที่ปัจจุบันนี้ น้ำท่วมแต่ละครั้งในประเทศไทยรุนแรงมาก เพราะสาเหตุมาจากอะไร

ตอบ :

๗. ถาม : “อุทกภัย” คือ ภัยที่เกิดจากอะไร

ตอบ :

๘. ถาม :

ตอบ : ภาคเหนือของประเทศไทย

๙. ถาม : ปัจจุบันนี้มีข่าวการลักลอบตัดไม้และค้าไม้ชนิดใดแทบทุกวัน

ตอบ :

๑๐. ถาม :

ตอบ : ช่วยกันปลูกต้นไม้ให้มาก ๆ

สาระสำคัญ

๑. “ครอบครัวพอเพียง” พ่อกับแม่พาเมฆและฝนไปเที่ยวบ้านลุงวินกับป้านิดที่ต่างจังหวัด พวกเขาดีใจและมีความสุขที่ได้ไปบ้านนี้ เพราะอากาศดี ดอกไม้หลากสีสัน ตันไม่ร้อนครึ้มเย็นสบาย ได้ขี่จักรยานเล่นอย่างสนุกสนาน และได้กินอาหารที่ทั้งอร่อยและปลอดภัยด้วย
๒. การอ่านจับใจความ
๓. การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก

จุดประสงค์การเรียนรู้ เมื่อเรียนจบบทเรียนนี้แล้ว นักเรียนสามารถ

๑. ตอบคำถามเกี่ยวกับเนื้อเรื่องที่อ่านได้ถูกต้อง
๒. อธิบายลักษณะของการอ่านจับใจความได้ถูกต้อง
๓. อธิบายลักษณะของการพูดและเขียนแสดงความรู้สึกได้ถูกต้อง
๔. ทำกิจกรรมเกี่ยวกับการอ่านจับใจความ การพูดและเขียนแสดงความรู้สึกได้ถูกต้อง

๑. เนื้อเรื่อง

ครอบครัวของเมฆและฝนมีกัน ๔ คนพ่อแม่ลูก วันนี้พ่อขับรถพาทุกคนไปพักผ่อนที่บ้านของป้านิดซึ่งเป็นพี่สาวของแม่ที่อำเภอปากช่อง พอถึงเมฆกับฝนก็ไปขี่จักรยานเล่น แม่กับป้านิดช่วยกันทำอาหารกลางวันอร่อยๆ ให้ทุกคนกิน ส่วนพ่อขอพักก่อนเพราะขับรถมานาน บรรายากศรอบบ้านป้านิดมีทั้งดอกไม้หลากสีสนับ เสียงไก่ขัน และเสียงนกร้อง

อาหารกลางวันนี้น้าป้านิดให้ลุงสนคนสวนไปเก็บมะละกอ พริกขี้หนู มะนาว ถั่วฝักยาว และมะเขือเทศที่สวนหลังบ้านมาทำส้มตำ ชนม่กก็มีกล้วยบวชชีจากกล้วยน้ำว้าที่สุกคาต้น แม่ก็ทอดไก่และหมูที่หมักมาจากบ้าน ทุกคนจึงอ่อมอร่อยไปกับอาหารมื้อนี้โดยทั่วหน้า

ป้านิดบอกว่าบายๆ ให้เมฆและฝนไปช่วยกันเก็บดอกอัญชันจะทำไข่เสียวดอกอัญชันให้กิน และแกลงใบขี้เหล็ก ชนม่กก็มีผักทองแกลงบวดเป็นอาหารมื่อเย็นอาหารอร่อยๆ ที่บ้านป้านิดไม่ต้องไปซื้อหามาจากไหนเลยเพราะในสวนครัวมีทุกอย่างที่เก็บกินได้

หลังจากกินอาหารกลางวันอ่อมกันนอนเล่นพักผ่อนกัน พอตกบ่ายแดดอ่อนๆ ป้านิดก็พาแม่ไปเดินดูต้นไม้ที่ปลูกในบริเวณบ้านมีสมุนไพรอหิ สะเดา ขี้เหล็ก ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอมนานาชนิด อหิ ดอกแก้ว ดอกปีบ ดอกกรรณิการ์ ฯลฯ ผลไม้ อหิ ชมพู ฝรั่ง ชนุน มะม่วง ฯลฯ ที่ริมรั้วก็ปลูกไผ่ กล้วยน้ำว้า กล้วยไข่ และกล้วยหอม ส่วนลุงวินพาพ่อไปดูสระน้ำที่ซุดกักเก็บน้ำไว้ใช้ตอนหน้าแล้งไปดูการทำน้ำหมักชีวภาพ เมฆและฝนไปหาป่าแซมให้พาไปเก็บไข่ไก่ในเล้าป่าแซมเล่าว่า ทุกเช้าหนูมันแกลงลูกสาววัย ๕ ขวบของแกลงจะมีหน้าทีมาเปิดเล้าไก่และต้อนไก่เข้าเล้าในตอนเย็น แกลงก็ช่วยเก็บไข่ให้ป้านิด ซึ่งป้านิดก็จะให้รางวัลหนูมันแกลงเป็นรายเดือนไว้เก็บออมด้วย เมฆและฝนมีความสุขและสนุกมากที่ได้มาเที่ยวบ้านป้านิดที่ยึดแนวเศรษฐกิจพอเพียงของในหลวงในการดำรงชีวิต ทั้งยังมีของอร่อยๆ ให้กินมากมาย

หลังจากทานอาหารเย็นแล้วสักพักฝนก็ตกลงมาอย่างหนัก ลุงสนจับปลาที่ว่ายตามน้ำมาได้หลายตัว แม่กับป้านิดช่วยกันรองน้ำฝนใส่ถังกักไว้ใช้ไว้ดื่ม พ่อบอกว่าพรุ่งนี้ตั้งใจจะพาไปเที่ยวน้ำตกก่อนกลับบ้าน แต่ฝนตกเสียก่อน

จึงต้องงดเพราะอันตรายเนื่องจากน้ำไหลแรง โชดหินส่นอาจทำให้ล้มได้
เมฆและฝนมีความสุขที่ได้มาเที่ยวบ้านป้านิดได้สูดอากาศบริสุทธิ์ ได้ชื่นชม
ธรรมชาติ ได้กินอาหารปลอดสารเคมี และก็อยากให้เพื่อนๆ มาเที่ยวชม
ธรรมชาติอย่างนี้บ้าง

กิจกรรมที่ ๑ เขียนคำตอบลงในช่องว่างให้ถูกต้อง

๑. แม่ของเมฆและฝนเตรียมอาหารอะไรไปทำกินที่บ้านป้านิด
ตอบ
๒. เมฆและฝนตั้งใจว่า เมื่อถึงบ้านป้านิดแล้วพวกเขาจะทำอะไรกัน
ตอบ
๓. อำเภอปากช่องที่บ้านของป้านิดตั้งอยู่ อยู่ในจังหวัดอะไร
ตอบ
๔. อาหารมื้อกลางวันที่บ้านของป้านิดในวันนี้มีอะไรบ้าง
ตอบ
๕. ต้นไม้ ใบไม้ ดอกไม้ ที่สามารถนำมากินหรือนำมาใช้แล้วรักษาโรคได้ เรียกว่า
อะไร
ตอบ
๖. ดอกไม้อะไรที่ป้านิดใส่ในไข่เจียวให้เมฆและฝนกินเป็นอาหารมื้อเย็น
ตอบ
๗. ในการทำน้ำชีวภาพของลุงวิน นอกจากใส่ใบไม้ต่างๆ เศษพืชผักผลไม้ลงไป
ในโอ่งหมักแล้ว ยังต้องใส่สิ่งสำคัญอะไรลงไปด้วย
ตอบ
๘. การใช้ปุ๋ยหมักแทนปุ๋ยเคมีเมฆกับฝนว่ามีประโยชน์อย่างไร
ตอบ

๙. การดำเนินชีวิตของบ้านด็กกับลุงวินยึดแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงของใคร

ตอบ

๑๐. เมฆและฝนมีความสุขที่ได้มาเที่ยวบ้านบ้านดเพราะอะไร

ตอบ

๒. หลักภาษาไทยและการใช้ภาษา

การอ่านจับใจความ

การอ่าน เป็นทักษะในการสื่อสารทักษะหนึ่ง มี ๒ ประเภท คือ

๑. **การอ่านออกเสียง** คือ การอ่านที่ผู้อ่านต้องออกเสียงอ่านให้ผู้อื่นฟัง

๒. **การอ่านในใจ** คือ การอ่านโดยไม่ออกเสียง

ในบทเรียนนี้ นักเรียนจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ การอ่านจับใจความ ซึ่งสามารถอ่านได้ทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ เพราะเป็นการอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่องที่เรียกว่า ใจความ หรือ ใจความสำคัญ ตรงกันข้ามกับ พลความ (พน-ละ-ความ) ซึ่งหมายถึง ส่วนที่ไม่สำคัญ ใจความสำคัญจะปรากฏอยู่ตามย่อหน้าต่างๆ ของเรื่องที่อ่าน ตรงไหนก็ได้ภายในย่อหน้านั้น

ข้อควรปฏิบัติในการอ่านจับใจความ มีดังนี้

๑. อ่านในใจทุกย่อหน้าอย่างละเอียด

๒. ศึกษาความหมายของคำ กลุ่มคำ ส่วนที่ไม่เข้าใจ

๓. ตั้งคำถามว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ทำเมื่อไหร่ ฯลฯ

๔. สังเกตประโยคที่แสดงให้เห็นว่าเป็นใจความสำคัญ

๕. จัดทำแผนภาพความคิดของเรื่องที่อ่าน แล้วประมวลเป็นใจความสำคัญ

การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก

การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก คือ การที่ผู้พูดสื่อสารต่อผู้ดู ผู้ฟัง และผู้เขียนสื่อสารต่อผู้อ่านในโอกาสต่างๆ อาทิ แสดงความยินดี แสดงความเสียใจ ฯลฯ

การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก เป็นทักษะส่วนตัวของผู้พูด ผู้เขียนจึงอาจเหมือนหรือไม่เหมือนใครก็ได้ มีอยู่ ๒ ลักษณะ คือ มีการเตรียมตัวล่วงหน้าและไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า

การพูดแสดงความรู้สึกมีข้อควรปฏิบัติ ดังนี้

๑. คิดก่อนพูดว่าพูดกับใคร โอกาสใด สถานที่ไหน ลำดับเรื่องที่จะพูด
๒. ควบคุมอารมณ์และความรู้สึกให้พอเหมาะพอควร
๓. ทำทางและแววตาให้สอดคล้องกับคำพูดแสดงความรู้สึก
๔. พูดตรงประเด็น มีสาระ ไม่เยิ่นเย้อ และตรงต่อเวลา
๕. ใช้ถ้อยคำและภาษาสุภาพเหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล
๖. แต่งกายเรียบร้อย สุภาพ เพื่อเสริมบุคลิกภาพของผู้พูด

กิจกรรมที่ ๒ ชัด ✓ หน้าข้อความที่ถูก และชัด ✗ หน้าข้อความที่ผิด

- ๑. ผู้ที่มีความสามารถในการอ่านในใจจะเข้าใจและเรียนรู้เรื่องราวที่อ่านได้พอๆ กับการอ่านออกเสียง
- ๒. การอ่านในใจผู้อ่านจะเข้าใจและเรียนรู้ได้รวดเร็วเพราะไม่ต้องกังวลกับการเปล่งเสียงให้ถูกต้องตามอักขรวิธี
- ๓. ในการอ่านในใจสามารถใช้นิ้วชี้หรือส่ายหน้าไปตามตัวอักษรได้
- ๔. การอ่านหนังสือแบบย้อนหน้าย้อนหลังถือเป็นความสามารถพิเศษเฉพาะตัว
- ๕. การอ่านมี ๒ ประเภท คือ การอ่านออกเสียง และ การอ่านไม่ออกเสียง
- ๖. การอ่านจับใจความ เป็นการอ่านเพื่อหาส่วนสำคัญของเรื่องที่เรียกว่า “พลความ”
- ๗. การพูดและเขียนเพื่อแสดงความรู้สึก คือ การที่ผู้พูดสื่อสารต่อผู้ฟังในโอกาสต่างๆ เท่านั้น
- ๘. การพูดและเขียนแสดงความรู้สึก แม้จะเป็นทัศนะส่วนตัวแต่ก็ต้องไม่แตกต่างจากปราชญ์ผู้รู้ที่พูดหรือเขียนไว้ก่อนหน้านั้น
- ๙. การพูดและเขียนแสดงความรู้สึกมี ๒ ลักษณะ คือ มีการเตรียมตัวล่วงหน้ากับไม่มีการเตรียมตัวล่วงหน้า
- ๑๐. การพูดไม่จำเป็นการพูดอย่างไรผู้พูดต้องคิดก่อนเสมอ